

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžso/12/2016
Identifikačné číslo spisu: 4012201007
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:4012201007.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: MUDr. L. Q., bytom U., zastúpená Mgr. P. Q., bytom U., proti žalovaným: 1/ Sociálna poisťovňa, pobočka Komárno, so sídlom Petöfiho 7, Komárno, 2/ Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 10, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 26S/62/2012-254 zo dňa 20.08.2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 26S/62/2012-254 zo dňa 20. augusta 2014 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Nitre napadnutým uznesením č. k. 26S/62/2012-254 zo dňa 20.08.2014 zastavil konanie vo veci podanej žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáhala voči žalovaným určenia, že zrušenie dočasnej práceneschopnosti na potvrdení o dočasnej práceneschopnosti T. žalovanými je neplatné a zároveň sa voči obom domáhala náhrady škody vo výške 331,94 Eur mesačne od 25.11.2005 až do právoplatného skončenia súdneho sporu.

Okresný súd v Komárne uznesením pod č. k. 13C/123/2008-184 zo dňa 25.06.2012 v súlade s uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 9Co/63/2011-168 z 31.08.2011 konanie v časti o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia vydaného Sociálnou poisťovňou podľa zákona č. 461/2003 Z.z. vylúčil na ďalšie konanie.

Krajský súd v Nitre po preskúmaní žaloby a jej doplnenia zistil, že vady žaloby o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného neboli odstránené a konanie je potrebné podľa § 250d ods.3 O.s.p. z uvedeného dôvodu zastaviť.

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa výsledku, ak konanie bolo zastavené.

Po citácii relevantných právnych predpisov (§ 42 ods.3, § 79 ods.1 veta prvá, druhá a tretia, § 249 ods. 1, 2, § 247 ods. 1, § 250d ods. 3, § 246c prvá veta, § 103, § 104 ods. 2 a § 43 ods.1 O.s.p. uviedol, že častokrát v oblasti verejnej správy konanie a rozhodovanie znamená zásah do práv a oprávnených záujmov fyzických a právnických osôb. Súdnu ochranu pred nezákonným rozhodnutím a postupom orgánov verejnej správy poskytuje práve správne súdnictvo. Súdna kontrola štátnej moci je neoddeliteľným atribútom právneho demokratického štátu. Správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu (čl. 1 ods. 1 Ústavy SR) vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Preskúvanie rozhodnutí v správnom súdnictve je založené jednak na kontrole verejnej správy v tom smere, či táto neprekračuje jej zverené právomoci, a tiež či poskytuje ochranu subjektívnych práv osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom.

Medzi hlavné úlohy správneho súdnictva patrí najmä ochrana verejných subjektívnych práv a jeho cieľom je predovšetkým ochrana práv fyzických i právnických osôb a ich prostredníctvom potom aj ochrana zákonnosti.

Správne súdnictvo je založené na myšlienke súdnej kontroly výkonnej moci štátu v jej styku s jednotlivcom (fyzickou osobou alebo právnickou osobou) a je spojené s ochranou verejných subjektívnych práv. Subjektívne práva možno charakterizovať ako práva osôb vyplývajúce z právnych noriem, pričom ich možno rozdeliť na práva verejné a súkromné. Verejné subjektívne práva sú práva vyplývajúce z noriem verejného objektívneho práva, ktoré smerujú k realizácii obsahu zákonov vo sfére verejnômocenských právomocí.

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p). Konanie v správnom súdnictve sa vždy začína na návrh (podaním žaloby), pretože konanie vo verejnom súdnictve pojmovo ani nemôže začať inak ako podaním návrhu oprávnenou osobou. Z dispozičnej zásady, ktorou sa súd v správnom súdnictve riadi, vyplýva žalobcovi z ustanovenia § 249 ods. 2 O.s.p. zákonná povinnosť uviesť okrem všeobecných náležitostí žaloby (§ 42 ods. 3 a § 79 ods. 1 O.s.p.) aj označenie rozsahu, v ktorom je rozhodnutie napadnuté, v čom žalobca vidí nezákonnosť rozhodnutia a aký konečný návrh robí. V konaní podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. musí žaloba obsahovať aj konečný návrh o výroku rozhodnutia, pričom v zmysle obmedzenej jurisdikcie súdom pri rozhodovaní podľa piatej časti druhej hlavy O.s.p. (správne súdnictvo), je súd oprávnený rozhodovať len v intenciách § 250j ods. 1, 2 alebo 3 O.s.p., t. j. žalobu zamietne podľa § 250j ods. 1 O.s.p. alebo rozhodnutie správneho orgánu zruší v dôvodov uvedených v § 250j ods. 2 alebo 3 O.s.p. (z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžo/49/2011 zo dňa 22.08.2012).

Teda okrem konečného rozhodnutia vo veci je potrebné, aby žalobca v žalobe uviedol, aký konečný návrh robí podľa § 249 ods. 2 O.s.p, že žiada napadnuté rozhodnutie zrušiť podľa § 250j ods. 2 alebo 3 O.s.p. a zároveň musí ísť o rozhodnutie vydané v správnom konaní, ako rozhodnutie konečné a proti ktorému nie je prípustný opravný prostriedok v administratívnom konaní. Súd jednak nemôže preskúmať správne rozhodnutie nad rámec žalobcom v žalobe vymedzeným a ani prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu. Ide o zásadu *iudex ne eat ultia petita partium* (sudca nech nejde nad návrhy strán), ktorá vyplýva z ustanovenia § 249 ods. 2 O.s.p., a súd musí túto zásadu aplikovať vo všetkých veciach, v ktorých preskúma na základe podanej žaloby zákonnosť napadnutého rozhodnutia a zároveň mu neprináleží preskúmať prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu. Výnimku z tejto zásady predstavujú veci, v ktorých súd zistil, že žalobou napadnuté konečné rozhodnutie vo veci trpí takými vadami, ku ktorým musí súd prihliadať bez ohľadu na to, či žaloba takýto nedostatok rozhodnutia namietala.

Ako ďalej uviedol krajský súd v odôvodnení svojho uznesenia, žalobkyňa sa domáhala voči žalovaným určenia, že zrušenie dočasnej práceneschopnosti na potvrdení o dočasnej práceneschopnosti T. žalovanými je neplatné. Vzhľadom na to, že Krajský súd v Nitre zistil vady podania, žalobkyňu vyzval na

odstránenie väd podania tak, aby žalobkyňa presne označila rozhodnutie a postup správneho orgánu, ktoré napáda (uvedením jeho čísla a dátumu vydania) a uviedla, aký konečný návrh robí, (t. j. špecifikovala petit žaloby a uviedla, ako navrhuje, aby súd rozhodol o jej podaní).

Krajský súd v Nitre poukázal na to, že vo svojom uznesení na č. l. 211 špecifikoval vady konania a taktiež uviedol aj ako ich treba odstrániť s uvedením právnej úpravy a s poučením o následku zastavenia konania podľa § 250d ods. 3 O.s.p. Ako vyplýva z podania zo dňa 21.05.2014 žalobkyňa vady podania (žaloby) neodstránila, keďže petit žaloby nie je formulovaný v súlade s § 250j ods.2 a 3 O.s.p., ale tak, že najskôr žiadala neplatnosť zrušenia dočasnej práceneschopnosti na potvrdení o dočasnej práceneschopnosti T. žalovanými a následne po výzve súdu žiadala a žalobu špecifikovala nasledovne: Za obdobie od 25.11.2005 do konca mája 2014 si nárokuje uhradiť sumu 95.118,- eur.

Proti tomuto uzneseniu podala žalobkyňa prostredníctvom zástupcu Mgr. P. Q. odvolanie. Uviedla, že z napadnutého uznesenia nie je zistiteľné v akom zložení senát rozhodoval, či žalobkyňa a jej zástupca boli na pojednávanie predvolaní, pričom rozhodovanie a pojednávanie bez ich účasti považujú za neseriózne a neplatné. Taktiež im nebola daná možnosť argumentácie.

Podľa jej názoru žalobkyňa na základe výzvy súdu presne špecifikovala a konkretizovala čoho sa domáha voči žalovaným s petitom žaloby, pričom súd tento skutkový stav ignoroval a v uznesení uviedol, že žalobkyňa vady podania neodstránila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné. Rozhodol jednomyseľne bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ustanovenia § 250ja ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 26S/62/2012-211 zo dňa 02.12.2013 vyzval žalobkyňu na odstránenie väd žaloby, nakoľko zistil, že predmetné podanie postúpené tunajšiemu súdu dňa 15.11.2012 ako podanie smerujúce k preskúmaniu zákonnosti rozhodnutia podľa V. časti II. hlavy Občianskeho súdneho poriadku má viacero väd.

Ako uviedol krajský súd žalobkyňa sa totiž svojím návrhom doručeným Okresnému súdu Komárno dňa 08.08.2008 v znení jeho zmien, ktoré súd pripustil, v postúpenej časti o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia, domáhala voči žalovaným určenia, že zrušenie dočasnej práceneschopnosti na potvrdení o dočasnej práceneschopnosti T. žalovanými je neplatné. Povinnosťou žalobkyne bolo preto v prvom rade uviesť presné označenie rozhodnutia a postupu správneho orgánu, ktoré napáda (uvedením jeho čísla a dátumu vydania, t. j. či sa jedná o list žalovaného č. 212-153-CA09/2008 zo dňa 11.06.2008 alebo iné rozhodnutie žalovaného) a taktiež musela uviesť aký konečný návrh vo veci robí, teda ako navrhuje, aby súd rozhodol, nakoľko cieľom súdneho konania nie je len preskúmanie zákonnosti rozhodnutí a postupov správnych orgánov, ale súd musí po preskúmaní rozhodnutia správneho orgánu aj rozhodnúť. Zároveň bolo potrebné, aby žalobkyňa predmetné podanie podpísala a datovala. Všetko s poučením pod následkom zastavenia konania podľa § 250d ods. 3 O.s.p.

Z obsahu súdneho spisu vyplynulo, že predmetné uznesenie bolo zástupcovi žalobkyne doručené dňa 03.05.2014. Na výzvu súdu na odstránenie väd podania zástupca žalobkyne reagoval dňa 26.05.2014 doručením viacerých podaní. V písomnom podaní zo dňa 21.05.2014 zástupca žalobkyne a podpísaná žalobkyňa uviedli, že napádajú rozhodnutie Sociálnej poisťovne ústredie Bratislava zo dňa 20.04.2007 č. 332-950-GC-04/2007, ktorý ako odvolací orgán stornoval potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti na tlačive č. T. vystavené dňa 25.11.2005, ktorým bola žalobkyňa uznaná za práceneschopnú od 25.11.2005. Vo vzťahu k petitu žaloby uviedli, aby odporcovia titulom náhrady škody uhradili dvojnásobok diskontnej sadzby, t. j. 17,6 % s trojpercentnými úrokmi z omeškania z 331,94 eura mesačne až do vyplatenia odo dňa vystavenia a uznania práceneschopnosti t. j. 25.11.2005 a zaplatenia aj 0,05 promile poplatku z omeškania až do zaplatenia a uhradili trovy konania. Ďalej uviedli, že odporcovia nepristúpili na mimosúdne riešenie formou dohody a žalobkyňa nevidela žiadny dôvod na spor. Žalobu špecifikovali nasledovne: Za obdobie od 25.11.2005 do konca mája 2014 si nárokuje

uhradiť sumu 95.118,- eur.

Podľa ustanovenia § 41 ods. 2 O.s.p. sa každý úkon posudzuje podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený.

Odvolací súd konštatuje, že z podania žalobkyne vyplýva, že napáda rozhodnutie sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 20.04.2007, č. j. 332-950-GC-04/2007, ktorým ako odvolací orgán stornovala potvrdenie o dočasnej práceneschopnosti žalobkyne na tlačive č. T. vystavené dňa 25.11.2006, ktorým bola žalobkyňa uznaná za práceneschopnú; petit síce nie je expressis verbis špecifikovaný, avšak vzhľadom na obsah podania sa žalobkyňa domáha preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia vyššie špecifikovaného.

Postup Krajského súdu v Nitre pri odstraňovaní väd žaloby a vydanie uznesenia č. k. 26/S/62/2012-211 zo dňa 02.12.2013 bol nadbytočný, nakoľko už z pôvodného podania - žaloby a priložených listinných dôkazov ako i z celého priebehu doterajšieho konania bolo zrejmé, čoho sa žalobkyňa domáha. Krajský súd nerešpektoval zákaz formalizmu a princíp materiálne ponímanej súdnej ochrany. V zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 174/04-51 zo dňa 27.10.2004 výklad a používanie § 43 ods. 1 a 2 O.s.p. musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Všeobecný súd musí vykladať a používať citované ustanovenie O.s.p. v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom tohto ustanovenia nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.). Občianske súdne konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie (§ 3 O.s.p.). Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu.

Podľa názoru odvolacieho súdu už nie je možné brať do úvahy žalobkyňou uplatnený petit ohľadne náhrady škody a o ňom ďalej rozhodovať v správnom súdnictve, nakoľko konanie o náhradu škody prejednáva všeobecný súd. V danom prípade sa jedná o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p.

Odvolací súd poznamenáva, že Okresný súd Komárno uznesením č. k. 13C/123/2008-184 zo dňa 25.06.2012 v súlade s uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 9Co/63/2011-168 z 31.08.2011 konanie v časti o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia vydaného Sociálnou poisťovňou podľa zákona č. 461/2003 Z.z. vylúčil na samostatné konanie.

Vzhľadom na uvedené nebol daný dôvod na vydanie uznesenia Krajského súdu v Nitre č. k. 26S/62/2012-254 zo dňa 20.08.2014 o zastavení konania. Z toho dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 26S/62/2012-254 zo dňa 20.08.2014 zrušil podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.

O náhrade trov odvolacieho konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 250k ods. 1 O.s.p. Úspešnej žalobkyňi náhradu trov konania nepriznal, nakoľko si ich neuplatnila a ani jej žiadne trovy konania nevznikli.

S poukazom na ust. § 492 ods.2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny poriadok súdny rozhodoval súd podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Z.z O.s.p.)

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.